

25.04.2024

Buletinul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului Hotărâri și decizii împotriva României ianuarie - martie 2024

În perioada 1 ianuarie - 31 martie 2024, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a examinat 313 de cereri împotriva României, pronunțând 21 hotărâri și 50 de decizii de inadmisibilitate și de scoatere de pe rol.¹

Sâmpetru împotriva României

(16.01.2024, cererea nr. 16582/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; articol de presă defăimător; Consiliul Superior al Magistraturii; limitele criticii acceptabile)

Cauza a privit pretinsa nerespectare a instanțelor naționale a obligației de protecție a dreptului la reputație al reclamantului după publicarea unui articol de presă defăimător care îl privea. În 2011, un cotidian a publicat un articol sub titlul „CSM se reformează cu procurori anchetați pentru corupție”, privind, în special, recenta numire a reclamantului în funcția de consilier al vicepreședintelui Consiliului Superior al Magistraturii și a pus la îndoială această numire din cauza reputației sale contestate. Reclamantul a inițiat o acțiune în justiție pentru calomnie împotriva autorului articolului și a publicației, susținând că declarațiile menționate erau defăimătoare și conțineau acuzații false. Instanțele interne au respins acțiunea, concluzionând că, în calitate de figură publică, reclamantul era supus unei game largi de critici acceptabile. Pe de altă parte, pârâții erau reprezentanți ai presei și au relatat despre o chestiune de interes public acționând cu bună-credință și având o bază factuală rezonabilă pentru declarațiile lor. Limbajul utilizat a fost considerat de instanțe ca nedepășind limitele exagerărilor și ale provocărilor permise în temeiul art. 10 din Convenție², iar reclamantul nu a probat că, prin declarațiile contestate, articolul i-a cauzat un prejudiciu real.

Curtea a fost de acord cu concluziile instanțelor naționale potrivit cărora articolul contestat a abordat o chestiune de interes public, și anume lupta împotriva corupției din cadrul justiției și reforma Consiliului Superior al Magistraturii. În mod similar, instanțele au subliniat corect protecția specială de care s-au bucurat pârâții din procedura internă care au reprezentat presa și faptul că reclamantul era o figură publică, fiind astfel expus unei limite mai mari de „critici acceptabile” față de activitățile sale.

I.Z.R. și A.J.R. împotriva României

(16.01.2024, cererea nr. 14309/21)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; înapoierea copilului; „risc grav”; Convenția de la Haga)

Reclamanții, mama și copilul acesteia, au criticat, în temeiul art. 8 din Convenție, soluția dispusă de instanțele române de înapoiere a celui de-al doilea reclamant în Italia, unde tatăl său, rezident italian, avea domiciliul. Cei doi reclamanți au susținut că în mod

¹ Căutarea pe site-ul Curții poate fi făcută [aici](#). Materialul de față nu conține o prezentare exhaustivă a jurisprudenței contra României pentru perioada de referință, fiind posibilă publicarea ulterioară de către Curte a unor decizii ori hotărâri suplimentare. Institutul European din România va opera actualizările necesare în mod retroactiv.

² Trimiterile din text se fac la Convenția europeană a drepturilor omului și protocoalele ulterioare, disponibile [aici](#), precum și la Regulamentul Curții, disponibil [aici](#).

greșit instanțele au stabilit reședința obișnuită a copilului în Italia și, de asemenea, că nu au fost de acord cu faptul că înapoierea copilului în Italia ar cauza un „risc grav” pentru acesta.

Curtea a reținut că, ambele instanțe, atât cea de fond, cât și cea de apel, au examinat faptele pe baza elementelor de probă prezentate în fața lor și și-au motivat deciziile. Potrivit art. 13 din Convenția de la Haga³, acuzația de „risc grav” a fost examinată de ambele instanțe, au fost audiate dovezi suplimentare și acestea și-au întemeiat concluzia pe avize medicale și psihologice. Raționamentul instanțelor naționale este specific în raport cu împrejurările speței și a luat în considerare interesul superior al copilului. Reclamantii au participat pe deplin la procedură și au putut să-și prezinte argumentele. Curtea a concluzionat astfel că procesul decizional care a condus la luarea măsurilor contestate a fost echitabil și a permis celor interesați să își susțină pe deplin cauza.

T.M.V. împotriva României

(16.01.2024, cererea nr. 34426/20)

încălcarea art. 3 și art. 8 (suspiciuni de abuz sexual din partea tatălui reclamantei; ordine de protecție consecutive; respingerea cererii pentru emiterea unui al patrulea ordin; stare factuală neschimbată; lipsă de eficacitate a anchetei)

În cauză, părinții reclamantei, în vârstă de 3 ani, au divorțat, aceasta fiind încredințată mamei, tatăl având drept de vizită. În urma unor suspiciuni de abuz sexual din partea tatălui, mama a sesizat, mai întâi, un psiholog și Autoritatea pentru Protecția Drepturilor Copilului și, ulterior, a formulat plângere penală. În urma anchetei, cauza a fost clasată de procuror, soluție menținută de procurorul-șef și de instanță. Totuși, în urma unei cereri separate, tribunalul a emis 3 ordine de protecție consecutive pe motiv că, atâta timp cât existau suspiciuni, conform dovezilor prezentate de ancheta penală, că tatăl a abuzat sexual de reclamantă, era în interesul acesteia din urmă să evite contactul, pentru a preveni o traumă psihică iremediabilă și pentru a-i permite să se calmeze și „să își modifice comportamentul”. Instanța a considerat, de asemenea, că limitarea contactelor va contribui la identificarea sursei comportamentului său, fapt care ar fi avantajat ancheta penală. Cu toate acestea, cererea pentru emiterea celui de-al patrulea ordin a fost respinsă, instanța considerând că nu existau dovezi că tatăl reprezenta un pericol și că a comis acte violente în perioada în care ordinele de protecție erau în vigoare. În fața Curții, în temeiul art. 3 și 8 din Convenție, reclamanta s-a plâns de răspunsul autorităților la acuzațiile de abuz sexual și de anchetarea acestor acuzații.

Curtea a reținut că concluzia instanței la respingerea cererii pentru emiterea celui de-al patrulea ordin de interdicție, potrivit căreia reclamanta nu se afla în pericol, nu a fost motivată în ceea ce privește suspiciunea persistentă a psihologilor de abuz sexual și constatarea că tatăl reprezenta motivul pentru comportamentul îngrijorător al reclamantei. Tribunalul nu a explicat motivele pentru care, după ce a constatat anterior că reclamanta prezenta „reacții traumatizante în legătură cu tatăl său”, sănătatea sa mentală nu mai era un motiv de îngrijorare care justifică protecția. Autoritățile naționale ar fi trebuit să investigheze motivele acestor reacții în loc să reproșeze mamei faptul că nu i-a oferit reclamantei consiliere psihologică. În această privință, Curtea observă că nici autoritățile însărcinate cu acest caz (autoritățile de anchetă și de protecție a copilului), nici psihologii implicați deja nu au dispus sau nu au propus o astfel de consiliere. Pe de altă parte, Curtea a considerat dificilă admiterea motivelor prezentate de instanța internă la respingerea cererii pentru emiterea ordinului de protecție, și anume faptul că ancheta penală în curs nu avea relevanță pentru „vindecarea” reclamantei și că mama dispune de mijloace mai bune de protecție a fiicei sale, având în vedere faptul că cererile sale de modificare a programului de vizite fuseseră respinse deja, iar cererea sa privind supravegherea vizitelor de către poliție a rămas fără răspuns. Reclamanta a rămas fără protecție timp de un an și jumătate în cursul procedurii penale. Curtea a considerat că o astfel de amânare este excesivă, având în vedere miza care o reprezenta pentru reclamantă. În sfârșit, nu a existat niciun indiciu că vreo măsură a fost luată sau măcar examinată în mod activ de autorități pentru a o ajuta pe reclamantă să își depășească condiția, în pofida faptului că atât instanțele civile, cât și

³ Convenția de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii. România a aderat prin Legea nr. 100/1992, publicată în Monitorul Oficial nr. 243 din 30 septembrie 1992.

cele penale au făcut referire la posibile dificultăți emoționale în termeni duri, precum „vindecarea” și „reacții traumatice”, în legătură cu tatăl său. Prin urmare, Curtea a constatat încălcarea art. 3 și a art. 8.

A.M.P. împotriva României

(16.01.2024, cererea nr. 79039/16)

decizie de inadmisibilitate (art. 8; memorandum critic redactat de colegii de la locul de muncă; acțiune pentru calomnie)

Cauza a privit nerespectarea obligației instanțelor naționale de protecție a dreptului la reputație al reclamantei față de o pretinsă calomnie și a ridicat probleme în temeiul art. 8 din Convenție. Reclamanta, violonist profesionist, deținea funcția de primă vioară în Filarmonica George Enescu din București. În 2009, a fost făcut public un memorandum semnat de 84 de membri ai orchestrei prin care era prezentată o apreciere critică a calităților profesionale și personale ale reclamantei și punea în discuție capacitatea acesteia de a ocupa funcția de primă vioară în cadrul orchestrei. Reclamanta a inițiat o acțiune pentru calomnie împotriva a 13 membri ai orchestrei și a sindicatului filarmonicii, susținând că memorandumul i-a adus atingere într-un mod semnificativ demnității, onorabilității, imaginii și reputației profesionale. Instanțele române au respins acțiunea, după audierea mai multor martori, inclusiv a reclamantei, și, după examinarea înscrisurilor aflate la dosar, au stabilit acuratețea afirmațiilor referitoare la comportamentul descurajator și antagonist al reclamantei față de ceilalți membri ai orchestrei. Instanțele au stabilit, printre altele, că reclamanta a recurs în mod constant la limbaj și gesturi jignitoare în interacțiunile sale cu colegii săi și că a manifestat tendința de a raporta superiorilor chiar și cele mai minore incidente în care erau implicați colegii săi.

Reclamanta s-a plâns Curții cu privire la faptul că refuzul instanțelor române de a admite pretențiile sale față de pârâții din procedura internă i-a încălcat dreptul la reputația sa, astfel cum este garantat de art. 8 din Convenție. Curtea a reținut că instanțele naționale au efectuat o analiză completă a memorandumului respectiv și au observat în mod corespunzător că acesta a circulat între un grup restrâns de colegi și a fost publicat pe un site internet al cărui proprietar nu a fost identificat. În ceea ce privește conținutul acestuia, instanțele naționale, care au audiat declarațiile și au examinat elementele de probă, au stabilit că majoritatea afirmațiilor de fapt conținute de acestea erau întemeiate. Pentru Curte, nu numai că memorandumul a avut un impact limitat, însă singura declarație considerată inexactă nu a avut o gravitate suficientă pentru a avea un impact negativ asupra reputației reclamantei. Prin urmare, Curtea nu a observat niciun motiv pentru a pune în dubiu soluția dată de instanțele naționale cu privire la memorandum.

Ursei împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 9233/21)

încălcarea art. 3 din Protocolul nr. 1 (imposibilitatea de a vota; executarea pedepsei într-un penitenciar situat în afara circumscripției electorale a locului de domiciliu)

Reclamantul s-a plâns Curții de imposibilitatea în care s-a aflat, în calitate de prizonier condamnat, de a vota la alegerile parlamentare din 6 decembrie 2020. Acesta a susținut că, deși dreptul său de a vota nu fusese restrâns prin hotărârea judecătorească de condamnare, nu a putut vota doar pentru motivul că, la data alegerilor, acesta executa pedeapsa cu închisoarea în Penitenciarul Arad, situat în afara circumscripției electorale a domiciliului său.

Curtea a avut în vedere jurisprudența sa consacrată⁴ cu privire la acest subiect și a considerat că imposibilitatea pentru reclamant de a vota în speță, întrucât la data alegerilor acesta executa pedeapsa într-un penitenciar situat în afara circumscripției electorale a locului său de domiciliu, este incompatibilă cu art. 3 din Protocolul nr. 1.

---

⁴ A se vedea, de exemplu, *Mironescu împotriva României*.

Marinescu împotriva României

(30.01.2024, cererea nr. 34716/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; plângere pentru malpraxis; prescripție; anchetă efectivă)

Reclamanta, diagnosticată de cancer la sân și monitorizată la Institutul Oncologic București, a fost supusă unei radioterapii și unei operații de masectomie. În cadrul anchetei interne și în fața Curții, aceasta a făcut următoarele afirmații cu privire la modul în care a fost tratată: nu ar fi fost protejată în timpul radioterapiei și ar fi suferit o iradiere excesivă care a avut ca rezultat arsuri și fibroze ale țesuturilor; în timpul unei puncții efectuate în vederea unei biopsii a țesuturilor, medicul ar fi pus genunchii pe abdomenul ei, fracturându-i două coaste; intervenția chirurgicală nu a urmărit un scop terapeutic, ci a fost menită să acopere greșelile medicale comise în timpul radioterapiei și al puncției; a fost supusă unor ședințe de chimioterapie deși o astfel de procedură nu era indicată în cazul fracturilor costale; a dezvoltat diverse simptome secundare, printre care erizipel; în sfârșit, în timpul unei intervenții chirurgicale ulterioare, a fost descoperit un fir de plastic care fusese folosit pentru a lega coastele fracturate. Reclamanta a formulat o plângere penală împotriva a șase doctori, a unei asistente medicale și a institutului oncologic; a fost începută urmărirea penală pentru vătămare corporală din culpă. Parchetul a clasat dosarul stabilind că nu putea fi pusă în mișcare acțiunea penală, faptele descrise fiind prescrise. Atât procurorul-șef, cât și instanța au respins contestația reclamantei și au considerat că faptele invocate s-au prescris, reținând că partea în cauză a formulat plângerea la procuror la 6 luni după ce a fost întocmit suplimentul la raportul de expertiză. Reclamanta a formulat o plângere, în temeiul Legii nr. 95/2006⁵, la Comisia de Monitorizare și Competență Profesională pentru cazurile de malpraxis. Comisia a înregistrat plângerea sa și i-a cerut să plătească onorariile experților medicali care urmau să fie chemați să se pronunțe în cazul său. Reclamanta a refuzat, iar, în lipsa expertizelor necesare, comisia a închis dosarul. Reclamanta nu a inițiat nici o acțiune civilă separată, nici o acțiune disciplinară.

Curtea a constatat că autoritățile de anchetă au luat măsuri adecvate pentru a stabili circumstanțele de fapt și pentru a identifica persoanele răspunzătoare. În special, au fost întocmite expertize medico-legale detaliate și s-a răspuns la acuzațiile factuale ale reclamantei. În ceea ce privește argumentele acesteia potrivit cărora leziunile sale au fost cauzate intenționat și că termenul de prescripție nu se împlinise, instanțele interne le-au examinat în mod adecvat și lipsite de arbitrar, iar Curtea nu poate pune în discuție concluziile acestora. Deoarece obligația pozitivă de a efectua o anchetă efectivă este o obligație de mijloace și nu de rezultat, absența unui rezultat favorabil pentru reclamantă nu poate duce în sine la concluzia că statul pârât nu și-a îndeplinit obligația sa. În ceea ce privește în special durata anchetei, nu pare că trecerea timpului a afectat în mod negativ modul în care au fost luate măsurile de anchetă, așa cum ar fi putut fi cazul dacă probele ar fi dispărut între timp sau dacă ar fi devenit dificil să se obțină declarații complete. Curtea a observat că durata anchetei a fost cauzată, în mare parte, de expertizele medico-legale necesare. Prin urmare, reclamanta nu a demonstrat că toate procedurile prevăzute de dreptul intern nu au permis o examinare corectă a cauzei sale.

Gora împotriva României

(30.01.2024, cererea nr. 16792/18)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; plângere pentru malpraxis; anchetă efectivă; lipsa introducerii unei acțiuni civile în despăgubiri)

Cauza a privit decesul fratelui reclamantei, în spital, și ancheta privind circumstanțele decesului. Acesta fusese internat în spital pentru o intervenție chirurgicală la nivelul cavității bucale. La scurt timp după operație, starea sa s-a deteriorat și a fost dus la secția de urgență. În ciuda îngrijirii primite, fratele reclamantei a murit în aceeași zi. Raportul de autopsie a concluzionat că decesul a fost rezultatul unor cauze concurente, inclusiv o patologie severă anterioară și o fractură a coloanei cervicale. Potrivit raportului, fractura ar fi putut fi cauzată fie de manevre stomatologice, fiind favorizată de osteoporoză, fie de o cădere, și că exista „o legătură de cauzalitate condiționată” între leziunile

⁵ Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății a fost republicată în Monitorul Oficial nr. 652 din 28 august 2015.

constatate și deces. Raportul respectiv a fost verificat de Institutul de Medicină Legală (IML), acesta stabilind că decesul a avut cauze patologice, în special cardiace, și că nu au existat erori de tehnică sau de practică medicală. În ceea ce privește fractura, expertiza a stabilit că cel mai probabil nu a reprezentat cauza decesului, aceasta ar fi putut fi cauzată fie de o cădere după o pierdere de cunoștință datorată unei patologii cardiace, fie de manipularea sau transportul pacientului, fie de hiperextensia în timpul manevrelor de resuscitare. Parchetul a început urmărirea penală pentru ucidere din culpă, a desfășurat acte de anchetă și a audiat martori. IML a întocmit un nou raport de expertiză medico-legală, ale cărui concluzii au fost similare raportului de autopsie verificat anterior. În cele din urmă, parchetul a clasat dosarul, iar judecătoria a confirmat soluția acestuia. Reclamanta a formulat o plângere disciplinară împotriva doctorului ce l-a operat pe fratele acesteia, plângere respinsă de Colegiul medicilor stomatologi. Plângerea reclamantei, în temeiul Legii nr. 95/2006⁶, la Comisia de Monitorizare și Competență Profesională pentru cazurile de malpraxis a fost respinsă, soluție menținută și de instanțe. S-a luat în considerare raportul de autopsie, care indica faptul că fractura ar fi putut fi una dintre cauzele care au contribuit la deces, dar s-a reținut că raportul preciza că exista o legătură cauzală condiționată între fractură și deces. Cu toate acestea, alți factori preexistenți ar fi putut juca, de asemenea, un rol în această legătură de cauzalitate. Nu a fost posibil să se concluzioneze că fractura a fost cauza unică sau principală a decesului în măsura în care același raport făcea referire la alte cauze care ar fi putut la fel de bine să joace un rol principal, și nici că decesul a survenit în contextul unei patologii grave anterioare.

Invocând art. 6 din Convenție, reclamanta s-a plâns că fratele său a fost victima unei neglijențe medicale și că autoritățile naționale nu au reușit să clarifice circumstanțele decesului său. Curtea a reamintit că, în ceea ce privește acuzațiile de neglijență medicală, o acțiune civilă în despăgubiri era, în principiu, cea mai potrivită modalitate de acțiune. Reclamanta a utilizat mai multe căi legale de acțiune, dar nu a introdus o acțiune civilă separată. Aceasta a susținut în fața Curții că acțiunea respectivă era iluzorie deoarece, având în vedere soluționarea procedurii penale, nu știa care sunt persoanele împotriva cărora ar putea introduce o astfel de acțiune. Cu toate acestea, Curtea a considerat că argumentul nu este decisiv. Reclamanta ar fi putut introduce acțiunea împotriva spitalului sau a echipei medicale care l-a tratat pe fratele său. Aceasta nu a demonstrat că instanțele civile, sesizate cu o astfel de acțiune, nu ar fi putut determina persoanele a căror răspundere civilă, care se apreciază în condiții foarte diferite de cele ale răspunderii penale, ar fi putut fi pusă în discuție. Reclamanta a invocat și alte argumente referitoare la ineficacitatea procedurii penale (durata acesteia, deficiențele expertizei medico-legale, audierea tardivă a martorilor). În circumstanțele cauzei, Curtea a considerat că aceste argumente nu pot conduce la concluzia că ancheta efectuată de autorități nu a fost efectivă. În consecință, reclamanta nu a demonstrat că ansamblul procedurilor prevăzute de dreptul intern nu au permis examinarea corespunzătoare a cauzei sale.

Cadar și alții împotriva României

(30.01.2024, cererea nr. 79490/17)

decizie de inadmisibilitate (art. 6; încheiere a judecătorului de cameră preliminară; legalitatea rechizitoriului)

Cauza a privit pretinsa inechitate a procesului penal împotriva primilor doi reclamânți, soț și soție, precum și proprietari și administratori ai societății comerciale reclamante. Prin rechizitoriul DNA din 30 aprilie 2013, reclamânții au fost trimiși în judecată pentru fapte legate de corupție. Prin încheiere motivată pronunțată în camera de consiliu fără prezența părților, judecătorul de cameră preliminară de la Tribunalul Cluj a constatat legalitatea rechizitorului; Curtea de Apel din Cluj, prin încheiere pronunțată în camera de consiliu, a respins ca nefondată contestația reclamânților. În temeiul art. 6 § 1 din Convenție, aceștia s-au plâns Curții că examinarea de către judecătorul de cameră preliminară, în camera de consiliu, a plângerii împotriva rechizitoriului nu a respectat principiile contradictorialității și a egalității armelor, afectând astfel echitatea procesului

⁶ A se vedea și *supra*, *Marinescu împotriva României*.

în ansamblul său.

Curtea a observat că, în speță, au fost respectate dispozițiile relevante din Codul de procedură penală în vigoare la momentul respectiv. Astfel, procedura în fața judecătorului de cameră preliminară s-a desfășurat în camera de consiliu și în absența părților, iar reclamanții puteau depune numai observații scrise în fața judecătorului cu privire la competența instanței și legalitatea rechizitoriului, la acțiunile autorităților de urmărire penală și la modul în care au fost strânse probele. Activitățile judecătorului nu au privit fondul cauzei, iar deciziile sale nu au avut ca scop determinarea elementelor esențiale ale presupusei infracțiuni. Aceste puncte au fost stabilite de instanțele penale numai în faza de judecată a procesului. Pe de altă parte, reclamanții au avut ocazia de a-și prezenta toate argumentele în fața instanței în faza de judecată, iar atât instanța de fond, cât și cea de apel s-au pronunțat pe baza elementelor de probă prezentate de părți, inclusiv pe cele prezentate de reclamanți. Aceștia și avocații lor au participat activ la procedură în etapa anchetei penale, au solicitat adăugarea unor dovezi la dosar și au prezentat excepții, iar instanțele au dat răspunsuri detaliate la argumentele lor. În concluzie, Curtea a constatat că cererea este vădit nefondată și a fost respinsă în conformitate cu art. 35 din Convenție.

Daneș și alții împotriva României (nr. 2)⁷

(6.02.2024, cererea nr. 32368/19 și alte 2)

încălcarea art. 8 (articol de presă defăimător; Colegiul Medicilor Veterinari din România; acuzație de luare de mită; cerința verificării veridicității acuzației în fața instanței)

Reclamanții sunt șefii Colegiului Medicilor Veterinari din România (CMVR). La 13 martie 2013, o publicație online a publicat un articol intitulat „Șefii CMVR atentează la sănătatea populației”. Articolul privea blocarea în instanță de către CMVR pe motive procedurale a Ordinului 41 din 3 mai 2012 al președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor⁸, act normativ care reglementa și controla strict circulația medicamentelor de uz veterinar și, în primul rând, a antibioticelor. Autorul articolului susținea că acțiunile reclamanților acordau prioritate intereselor companiilor farmaceutice în raport cu imperativele de sănătate publică și își exprima temerile cu privire la faptul că anularea ordinului ar putea duce la o circulație nereglementată a antibioticelor și a antiparazitelor, un scenariu în contradicție cu normele europene relevante. Reclamanții au inițiat o acțiune pentru calomnie împotriva autorului articolului și a publicației, argumentând, printre altele, că articolul era calomnios. Prin hotărâre definitivă, Tribunalul București a respins acțiunea. Instanța internă a acordat o importanță deosebită faptului că reclamanții erau figuri publice și articolul incriminat privea activitățile lor profesionale. În plus, subiectul articolului era o chestiune de interes public care a declanșat o dezbatere publică și nu a adus atingere reclamanților, întrucât nu a adus atingere onorabilității, demnității sau calității lor profesionale.

Curtea a observat, în primul rând, că declarațiile criticate referitoare la șefii CMVR fuseseră deja examinate de către aceasta.⁹ În continuare, Curtea a fost de acord cu aprecierea instanței interne potrivit căreia articolul criticat aborda o chestiune de interes public. A fost, de asemenea, de acord cu constatarea privitoare la protecția specială de care se bucură pârâții din acțiunea de calomnie în calitatea lor de reprezentanți ai presei. În același timp, Curtea a ținut seama de faptul că libertatea de expresie poartă cu ea „îndatoriri și responsabilități” care se aplică și presei, chiar și în ceea ce privește chestiuni

⁷ A se vedea și *infra*, *Ungur împotriva României*.

⁸ Ordinul președintelui ANSVSA nr. 41 din 3 mai 2012 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind condițiile de organizare și funcționare a unităților farmaceutice veterinare, condițiile de comercializare a produselor medicinale veterinare și a altor produse pentru animalele de companie, în magazinele pentru comercializarea animalelor de companie și/sau a hranei pentru acestea, condițiile de funcționare a mijloacelor de transport din domeniul farmaceutic veterinar, precum și autorizarea sanitar-veterinară a unităților, activităților și a mijloacelor de transport din domeniul farmaceutic veterinar, publicat în Monitorul Oficial nr. 295 din 4 mai 2012.

⁹ În *Daneș și alții împotriva României* (cererea nr. 44332/16 și alte două, 7 decembrie 2021), aceiași reclamanți s-au plâns în temeiul art. 8 cu privire la pretinsa defăimare, într-o publicație diferită, printr-un articol referitor exact la aceleași circumstanțe de fapt. În această cauză, Curtea a constatat că atacul asupra reputației profesionale a reclamanților a atins un nivel de gravitate care l-a inclus în cadrul articolului respectiv.

de interes public major. Aceste „îndatoriri și responsabilități” sunt semnificative atunci când este vorba despre atacarea reputației unei anumite persoane și de încălcarea „drepturilor altora”. Prin urmare, pentru ca mass-media să poată fi exonerată de obligația obișnuită de a verifica declarațiile factuale care sunt defăimătoare față de persoanele particulare sunt necesare motive speciale. Existența unor astfel de motive depinde, în special, de natura și gradul defăimării în cauză și de măsura în care mass-media își poate considera sursele ca fiind fiabile în ceea ce privește acuzațiile. În continuare, Curtea a constatat că declarația criticată referitoare la implicarea unui șef al CMVR în tentativa de luare de mită era o declarație de fapt clară a cărei veridicitate era necesară pentru a fi verificată de instanțe în cursul procesului. Cu toate acestea, tribunalul nu a încadrat-o în mod corespunzător și nu a solicitat pârâților din acțiunea de calomnie să prezinte dovezi în acest sens. Pe de altă parte, din elementele aflate în posesia Curții nu a reieșit că astfel de dovezi au fost furnizate în mod voluntar de pârâți în cursul procesului. În aceste împrejurări, Curtea a considerat că motivele invocate de instanțele naționale pentru a proteja dreptul la libertatea de expresie al pârâților au fost insuficiente pentru a depăși dreptul șefului CMVR la respectarea reputației sale. Prin urmare, a existat o încălcare a art. 8 din Convenție.

Ghiban împotriva României

(8.02.2024, cererea nr. 10862/19)

încălcarea art. 8 (permisiune de ieșire din penitenciar)

Reclamantul s-a plâns, în temeiul art. 8 din Convenție, cu privire la refuzul autorităților penitenciare de a-i acorda permisiune de ieșire din penitenciar pentru a participa la funeraliile mamei sale.

Curtea nu a constatat niciun fapt sau argument de natură să o convingă să ajungă la o concluzie diferită de cea avută în jurisprudența sa constantă¹⁰ cu privire la acest subiect. Motivele invocate de autoritățile penitenciare pentru respingerea cererii de permisiune de ieșire formulată de reclamant nu au fost suficiente pentru a demonstra că ingerința a fost „necesară într-o societate democratică”. Prin urmare, a fost încălcat art. 8 § 1 din Convenție.

Diaconeasa împotriva României¹¹

(20.02.2024, cererea nr. 53162/21)

încălcarea art. 8 (certificat de încadrare în grad de handicap; dreptul la asistent personal; sprijin acordat în mod spontan de membrii familiei)

În urma unui accident vascular cerebral, reclamanta era incapabilă să se miște, să vorbească sau să-și îndeplinească în mod adecvat nevoile sale fundamentale. În 2015 și 2016, Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap¹² a emis un certificat de încadrare în gradul de handicap, valabil timp de un an, în care afirma că reclamanta suferea de un handicap grav care necesita un asistent personal. În 2017, comisia a efectuat o „evaluare complexă” socio-psiho-medicală a reclamantei, în conformitate cu dispozițiile legale, și a menționat că reclamanta a primit ajutor de la cele două fiice și a recomandat menținerea sprijinului lor. În evaluare s-a menționat, de asemenea, că avea o toleranță scăzută de frustrare din cauza stării sale. Comisia de evaluare a emis un nou certificat, valabil timp de doi ani, conform căruia reclamanta a fost evaluată ca având un handicap grav care nu impune un asistent personal. Reclamanta a solicitat instanțelor interne anularea certificatului respectiv și obligarea comisiei de evaluare la emiterea unui nou certificat care să îi recunoască dreptul la un asistent personal, argumentând că situația sa personală nu s-a schimbat și că starea sa de sănătate nu s-a îmbunătățit în ultimul an, după cum atestă evaluarea comisiei. Acțiunea a fost respinsă și a fost confirmat certificatul din 2017, instanțele reținând că reclamanta se putea deplasa și că avea nevoie doar de asistență parțială pentru activitățile sale zilnice de acasă. Prin urmare, s-a concluzionat că reclamanta

¹⁰ A se vedea, în special, *Kanalas împotriva României*, disponibilă în limba română *aici*.

¹¹ A se vedea și *infra*, *Toader împotriva României*.

¹² Comisia de evaluare este organizată și funcționează în baza Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată în Monitorul oficial nr. 700 din 17 octombrie 2007, cu modificările ulterioare.

nu pierduse în totalitate capacitatea de a avea grijă de ea însăși și de a-și îndeplini sarcinile zilnice și nu avea nevoie de ajutor permanent. În 2019, comisia de evaluare a emis un nou certificat în aceleași condiții ca cel emis în 2017. În plus, noul certificat prevedea că condiția reclamantei era permanentă și nu necesita o reevaluare periodică. Curtea de apel, prin hotărâre definitivă, în baza dispozițiilor legale relevante¹³, a respins acțiunea reclamantei și a menținut certificatul de încadrare. Reclamanta s-a plâns Curții că refuzul autorităților de a-i furniza un asistent personal a adus atingere în mod disproportionat dreptului la respectarea vieții sale private, întrucât a fost forțată să se izoleze și privată de autonomia sa.

Curtea a reținut relevanța în speță a art. 19, 20 și 28 din Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități. De asemenea, a observat că instanțele interne au arătat că condiția medicală a reclamantei justifica încadrarea drept „sever” a handicapului său și că aceasta se putea deplasa cu ajutor și avea nevoie doar de asistență parțială în activitățile sale zilnice. Cu toate acestea, nu pare că instanțele să fi luat în considerare situația dificilă în care se găsea reclamanta și nici evaluările socio-psiho-medicale care au indicat în mod constant nevoia de asistență a acesteia. Nici argumentele reclamantei, susținute de elemente de probă, potrivit căreia starea sa medicală nu s-a îmbunătățit din 2016, nu au fost luate în considerare de instanțe. În plus, atunci când au considerat că reclamanta avea nevoie de o asistență parțială, nici comisia de evaluare, nici instanțele nu au examinat modalități practice alternative pentru asigurarea respectării demnității sale și beneficierea în mod efectiv de dreptul său la autonomie. Comisia de evaluare a recomandat reclamantei să continue să beneficieze de sprijin din partea familiei sale, iar rapoartele de anchetă socială au arătat că aceasta a beneficiat de un astfel de sprijin. Cu toate acestea, nici comisia de evaluare, nici instanțele nu au apreciat calitatea și dependența acestui sprijin. În absența unei evaluări interne aprofundate, Curtea nu poate accepta că sprijinul acordat în mod spontan de membrii familiei ar putea înlocui prestațiile adecvate de invaliditate. Ținând seama de miza pentru reclamantă, precum și de vulnerabilitatea sa generală - care necesita o protecție sporită din partea autorităților - și în pofida rolului său subsidiar și a marjei de apreciere a statului pârât, Curtea nu este convinsă că, în deciziile lor, comisia de evaluare și instanțele interne au găsit un just echilibru în cauză între interesul public concurent și cel privat, în conformitate cu art. 8.

Danileț împotriva României¹⁴

(20.02.2024, cererea nr. 16915/21)

încălcarea art. 10 (judecător; mesaje postate pe Facebook; sancțiune disciplinară; dezbateri privind aspecte de interes general; obligația de rezervă a judecătorului; judecăți de valoare)

Cererea privește consecințele unei sancțiuni disciplinare pronunțate de Consiliul Superior al Magistraturii împotriva unui judecător care a publicat două mesaje pe pagina sa de Facebook (art. 10 din Convenție). De asemenea, privește o pretinsă atingere adusă reputației profesionale a persoanei în cauză (art. 8 din Convenție). La momentul faptelor, reclamantul era judecător la Tribunalul Cluj și era cunoscut ca participant activ la dezbaterile privind democrația, statul de drept și justiția și beneficia de o mare notorietate la nivel național în calitate de fost membru al Consiliului Superior al Magistraturii, fost vicepreședinte al unei instanțe, fost consilier al ministrului justiției, membru fondator a două organizații neguvernamentale activând în domeniul democrației și al justiției și autor al mai multor articole pe teme juridice. În 2019, reclamantul a publicat pe Facebook două mesaje, unul în care sugera că, pentru a apăra democrația, intervenția armatei ar fi o soluție în conformitate cu Convenția și, al doilea în care a republicat un articol însoțit de comentarii personale, încurajând magistrații să se exprime public despre aspecte legate de buna funcționare a justiției, criticând reformele, „linșajele” împotriva magistraților și efectele negative ale recursului compensatoriu. Inspekția Judiciară a declanșat cercetarea

¹³ Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse nr. 762/1992/2007, publicat în Monitorul Oficial nr. 885 din 27 decembrie 2007, și Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, aprobate prin HG nr. 268/2007, publicată în Monitorul Oficial nr. 233 din 4 aprilie 2007.

¹⁴ Disponibilă în limba română [aici](#).

disciplinară față de reclamant pentru atingere adusă onoarei și prestigiului justiției, în baza art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. La scurt timp, Inspekția Judiciară a decis să admită sesizarea din oficiu, să exercite acțiunea disciplinară și astfel să sesizeze Secția pentru judecatori în materie disciplinară a CSM. Aceasta din urmă a admis acțiunea disciplinară și a constatat că reclamantul săvârșise abaterea disciplinară prevăzută la art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004, și, în temeiul art. 100 lit. b) din aceeași lege, a dispus diminuarea indemnizației reclamantului cu 5% timp de două luni. Reclamantul a formulat recurs în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva sancțiunii disciplinare impuse. Recursul a fost respins, Înalta Curte reținând că secția disciplinară a analizat faptele prin prisma dreptului la libertatea de exprimare a reclamantului și a obligației sale de rezervă. A considerat că obligația, protejată de art. 99 lit. a) din Legea nr. 303/2004, era motivată de principiile generale care reglementează deontologia profesională (independența, imparțialitatea și integritatea) și le impunea magistraților moderație și reținere în viața profesională, socială și privată. Deși a subliniat cerința de a garanta un echilibru just între libertatea de exprimare și protejarea autorității justiției, Înalta Curte a reamintit obligația care le revine magistraților de a se exprima în mod prudent pentru a păstra dreptul cetățenilor la o justiție independentă, fără influențe politice, și echilibrată. A considerat că modul în care s-a exprimat reclamantul (care era inadecvat dat fiind statutul său și care era de natură să pună la îndoială credibilitatea instituțiilor statului) a prejudiciat echilibrul în cauză. În fața Curții, reclamantul a susținut că sancțiunea disciplinară dispusă de secția disciplinară și confirmată de Înalta Curte a constituit o ingerință disproporționată în exercitarea dreptului său la libertatea de exprimare, astfel cum este prevăzut la art. 10 din Convenție.

Curtea a reținut că organul disciplinar a considerat că, publicând primul său mesaj, reclamantul a contestat, fără echivoc și în fața mai multor mii de cititori, credibilitatea instituțiilor, insinuând că acestea erau controlate de clasa politică și propunând intervenția armatei ca soluție pentru a garanta democrația constituțională. În ceea ce privește cel de-al doilea mesaj, care conținea un hiperlink spre interviul cu un procuror, însoțit de comentariul reclamantului, organul disciplinar a fost de părere că limbajul folosit de reclamant depășește limitele decenței și ale statutului de magistrat. În continuare, Curtea a considerat că, pentru a ajunge la aceste concluzii, instanțele naționale nu au pus în balanță interesele în joc conform criteriilor enunțate în jurisprudența Curții și nici nu au analizat corespunzător necesitatea ingerinței în exercitarea dreptului reclamantului la libertatea de exprimare. Această nepunere în balanță a intereselor concurente este, în sine, o problemă din perspectiva art. 10 din Convenție. Instanțele naționale, citând jurisprudența Curții, s-au limitat să aprecieze modul în care s-a exprimat reclamantul, fără a transcrie expresiile utilizate de acesta în contextul lor mai extins, anume cel al dezbaterii asupra unor chestiuni de interes general. Plasate în contextul lor, susținerile reclamantului se înrudesesc cu judecățile de valoare conform cărora democrația constituțională este în pericol în cazul reluării controlului politic asupra instituțiilor publice. Aceste afirmații, a căror exactitate nu poate fi demonstrată, vizează, prin urmare, chestiuni de interes general privind separarea puterilor și necesitatea de a menține independența instituțiilor unui stat democratic. Cu privire la cel de-al doilea mesaj, Curtea a considerat că luarea de poziție a reclamantului se încadra în mod evident într-o dezbateră vizând aspecte de interes general, fiind vorba despre reforme legislative privind sistemul judiciar. În mod similar primului mesaj de pe Facebook, Curtea a subliniat că orice ingerință în exercitarea libertății de a furniza sau de a primi informații ar fi trebuit să facă obiectul unui control strict, întrucât marja de apreciere a autorităților statului pârât este limitată într-un asemenea caz. Or, în opinia sa, instanțele române nu au ținut seama în mod corespunzător de aceste elemente. În plus, examinarea autorităților naționale s-a concentrat numai pe limba folosită de reclamant, fără a întreprinde o evaluare individuală și fără a reține răspunderea acestuia pentru motive suficiente și relevante. Or, o astfel de examinare se impunea cu atât mai mult în speță, în măsura în care niciun document din dosar nu confirma un oarecare caracter ilegal al conținutului postat de reclamant.

În concluzie, în punerea în balanță a intereselor concurente, instanțele interne au omis să țină seama în mod corespunzător de anumiți factori importanți, în special în ceea

ce privește contextul mai larg al afirmațiilor reclamantului, participarea la o dezbatere asupra unor chestiuni de interes general, problema dacă judecățile de valoare exprimate în speță aveau un temei factual suficient și, în sfârșit, potențialul efect descurajator al sancțiunii aplicate. Pe lângă aceasta, existența unei atingeri la demnitatea și onoarea profesiei de magistrat nu a fost demonstrată suficient. Instanțele române nu au oferit motive relevante și suficiente pentru a justifica pretinsa ingerință în dreptul reclamantului la libertatea de exprimare și, prin urmare, a fost încălcat art. 10 din Convenție.

Becali și Cioflină împotriva României¹⁵

(20.02.2024, cererea nr. 62157/13)

încălcarea art. 6; neîncălcarea art. 6, art. 7, art. 8 (utilizarea de documente confidențiale; schimb nelegal de terenuri; stabilirea în mod nelegal a necesității construirii unui obiectiv militar nou; durata procesului penal; neepuizarea căilor de atac interne)

Cererea are ca obiect trei procese penale: primul împotriva celor doi reclamânți, George Becali și Dumitru Cioflină, iar celelalte două au fost îndreptate doar împotriva reclamantului George Becali. În ceea ce privește primul proces penal, cei doi reclamânți au formulat capete de cerere cu privire la durata și la caracterul echitabil al procedurii. De asemenea, reclamantul Dumitru Cioflină a formulat un capăt de cerere cu privire la legalitatea pedepselor. În cadrul celei de-al doilea proces penal, reclamantul George Becali a formulat în special un capăt de cerere cu privire la protecția vieții sale private.

În ceea ce privește utilizarea de documente confidențiale, Curtea a observat că, în speță, anumite documente au fost făcute publice în cursul procesului penal și că reclamânții au avut acces la aceste documente, iar Înalta Curte le-a luat în considerare doar pentru justificarea condamnării celui de-al doilea reclamant. Prin urmare, primul reclamant nu era vizat de documentele în cauză și acestea nu au avut niciun efect asupra caracterului echitabil al procesului penal împotriva sa. În ceea ce privește procesul împotriva celui de-al doilea reclamant, Curtea a admis argumentul acestuia potrivit căruia Înalta Curte ar fi trebuit să îi comunice documentul și că refuzul de a face acest lucru nu urmărea niciun scop legitim. Cu toate acestea, Curtea a observat că raportul privind programul de pregătire operativă ținea de securitatea națională și viza operațiuni în desfășurare ale Ministerului Apărării. Autoritățile naționale l-au acuzat pe al doilea reclamant că a aprobat, în mod nelegal și având drept consecință prejudicierea ministerului, efectuarea unui schimb de terenuri cu primul reclamant și că, pentru a facilita acest schimb de terenuri, a stabilit în mod nelegal necesitatea construirii unui obiectiv militar nou. Pentru a stabili că al doilea reclamant a săvârșit toate aceste acte, instanțele naționale au ținut seama de un ansamblu de probe, inclusiv documente, rapoarte de expertiză și depoziții ale martorilor. Prin urmare, verdictul vinovăției celui de-al doilea reclamant nu s-a întemeiat exclusiv pe raportul privind programul de pregătire operativă. În consecință, acest capăt de cerere a fost respins ca nefondat.

Cu privire la durata procesului penal, Curtea a reținut că a durat mai mult de 8 ani; este posibil ca acesta să fi prezentat o anumită complexitate, având în vedere natura acuzațiilor formulate împotriva reclamânților și toate probele, unele dintre ele având un caracter confidențial, pe care instanțele naționale au trebuit să le examineze. Cu toate acestea, complexitatea cauzei nu este suficientă, în sine, pentru a justifica durata procedurii. Prin urmare, a fost încălcat art. 6 § 1 din Convenție.

Cu privire la încălcarea art. 7, Curtea a apreciat că, prin capătul său de cerere formulat astfel, cel de-al doilea reclamant a pus în discuție modul în care instanțele naționale au stabilit circumstanțele cauzei, mai precis elementele constitutive ale infracțiunii săvârșite de acesta. Curtea a constatat însă că deciziile instanțelor naționale au fost motivate în mod corespunzător și lipsite de arbitrar și că nu pot fi repuse în discuție concluziile acestora cu privire la conținutul și la data săvârșirii faptelor care constituie o infracțiune reținută în sarcina celui de-al doilea reclamant.

Invocând încălcarea art. 8, primul reclamant a susținut că publicarea în presă a transcrierilor convorbirilor sale telefonice, care au fost interceptate de organele de urmărire

¹⁵ Disponibilă în limba română *aici*.

penală în cadrul procesului finalizat cu hotărârea pronunțată de Înalta Curte, a adus atingere dreptului său la respectarea vieții sale private și a corespondenței sale. Curtea a reținut că nu au fost epuizate căile de atac interne, arătând că primul reclamant nu a formulat nicio plângere disciplinară și nicio acțiune în răspundere civilă delictuală împotriva persoanelor ușor de identificat care au acordat presei acces la dosarul său, în perioada în care se afla la curtea de apel; în consecință, acest capăt de cerere a fost respins pentru neepuizarea căilor de atac interne.

Păilă și alții împotriva României

(22.02.2024, cererea nr. 26096/16)

scoatere de pe rol

Reclamantul a decedat în timpul procedurii.

Asztalos și alții împotriva României¹⁶

(5.03.2024, cererea nr. 45594/19 și alte 2)

Andreică și alții împotriva României

(26.03.2024, cererea nr. 12476/21 și alte 2)

decizii de inadmisibilitate (art. 6; spor pentru condiții de muncă vătămătoare acordat în mod discriminatoriu; jurisprudență divergentă)

În ambele cauze, reclamantii, angajați ai Direcției Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor, s-au plâns, în temeiul art. 6 § 1 și 14 din Convenție, precum și al art. 1 din Protocolul nr. 12, de o practică judiciară divergentă a curților naționale de apel și că cererile lor pentru acordarea de sporuri salariale rezultate din activitatea lor în „condiții de muncă vătămătoare” fuseseră respinse în timp ce cererile altor colegi care lucrau în condiții similare fuseseră admise.

Curtea a reținut că mecanismul național de depășire a acestor inconsecvențe a fost utilizat pentru o perioadă relativ scurtă (aproximativ trei ani, începând cu ianuarie 2018, când legislația pe care reclamantii și-au întemeiat acțiunile a intrat în vigoare, până la sfârșitul anului 2020, când Înalta Curte de Casație și Justiție (ICCJ) a pronunțat decizia în interesul legii, stabilind că sporurile urmau să fie acordate în modul prevăzut de Legea nr. 153/2017, astfel încât jurisprudența ar fi trebuit să devină unitară. În acest context, Curtea a reiterat că, deși hotărârile de respingere a acțiunilor reclamantilor au fost pronunțate înainte ca ICCJ să ofere o interpretare uniformă a textelor legale criticate, situația reclamantilor a părut poate mai regretabilă, având în vedere că realizarea unei interpretări coerente a dreptului poate dura, iar perioadele de jurisprudență contradictorie pot fi, așadar, tolerate fără a submina principiul securității juridice. În cele din urmă, Curtea a reținut că reclamantii au beneficiat de o procedură contradictorie în care au putut să prezinte elemente de probă, iar argumentele lor au fost examinate în mod adecvat de instanțe. Concluziile acestora din urmă și interpretarea dreptului relevant nu pot fi considerate în mod vădit arbitrare sau nerezonabile.

Ungur împotriva României¹⁷

(12.03.2024, cererea nr. 2156/16)

încălcarea art. 8 (articol de presă defăimător; acuzație de luare de mită; cerința verificării veridicității acuzației în fața instanței)

Reclamantul, un bine-cunoscut om de afaceri, a formulat o plângere penală împotriva managerului unei publicații online pe care a acuzat-o de șantaj, afirmând că, în urma încetării contractului de publicitate între fundația sa și publicația respectivă, managerul ar fi recurs la șantaj pentru a-l obliga să continue achiziționarea de publicitate sau să se confrunte cu perspectiva publicării unor articole nefavorabile în publicație. Ulterior, într-un editorial, a fost evidențiat faptul că reclamantul, care dorea să candideze pentru primărie, răspândea zvonuri că publicația era singura care îl critica întrucât nu cumpăraseră spațiu publicitar. Editorialul a continuat să sugereze că reclamantul era o persoană imorală ce avea

¹⁶ A se vedea și *Anghelache și alții împotriva României*, rezumatul disponibil în limba română în *Buletinul jurisprudenței CEDO* - hotărâri și decizii împotriva României în anul 2023.

¹⁷ A se vedea și *supra*, *Daneș și alții împotriva României*.

un comportament reproșabil și care credea că totul și toată lumea era de vânzare. Acțiunea acestuia pentru calomnie a fost respinsă de instanțe de 3 grade de jurisdicție, reținându-se că, în calitate de persoană publică care intenționa să candideze la funcția de primar, reclamantul era supus unei game largi de critici acceptabile. Pe de altă parte, pârâții din acțiunea de calomnie erau membri ai presei și atrăgeau atenția asupra unei chestiuni de interes public. Instanțele au constatat că toate afirmațiile conțineau declarații factuale, iar pârâții au acționat cu bună-credință și aveau o bază reală rezonabilă pentru declarațiile lor. Limbajul utilizat nu depășea limitele exagerării și provocării permise de art. 10 din Convenție, iar reclamantul nu a dovedit că editorialul criticat i-ar fi cauzat un prejudiciu.

Curtea a observat că pârâții din procedura internă au indicat în mod explicit că reclamantul a încercat să mituiască autoritățile pentru a obține autorizații de construcție, precum și că și-ar fi însușit bunuri aparținând altora. Un astfel de comportament atribuit reclamantului corespunde infracțiunilor prevăzute la art. 290 și 228 C. pen. Prin urmare, acuzațiile aduse împotriva sa erau suficient de serioase pentru a-i fi afectată reputația și pentru a-l expune la oprobiul public. Curtea a fost de acord cu aprecierea instanțelor naționale potrivit căreia redacția publicației a abordat o chestiune de interes public, ținând cont în special de candidatura declarată a reclamantului la alegerile locale. Aceasta a fost, de asemenea, de acord cu instanțele locale în privința protecției speciale de care se bucură pârâții care au reprezentat presa. Cu toate acestea, libertatea de expresie poartă cu ea „îndatoriri și responsabilități” care se aplică și presei, chiar și în ceea ce privește chestiuni de interes public major. Aceste „îndatoriri și responsabilități” sunt semnificative atunci când este vorba despre atacarea reputației unei anumite persoane și de încălcarea „drepturilor altora”. Prin urmare, pentru ca mass-media să poată fi exonerată de obligația obișnuită de a verifica declarațiile factuale care sunt defăimătoare față de persoanele particulare sunt necesare motive speciale. Existența unor astfel de motive depinde, în special, de natura și gradul defăimării în cauză și de măsura în care mass-media își poate considera sursele ca fiind fiabile în ceea ce privește acuzațiile.

Curtea a observat că niciunul dintre argumentele și speculațiile publicate nu susține în niciun fel, în mod semnificativ, afirmația că reclamantul ar fi încercat să mituiască autoritățile. În plus, Curtea nu este de acord cu raționamentul instanțelor potrivit căruia termenul „mită” utilizat în afirmațiile criticate nu era altceva decât o exagerare artistică acceptabilă. Aceasta a observat că nici o condamnare sau o acuzație penală nu a confirmat afirmațiile pârâților și, în lipsa unor dovezi relevante, a concluzionat că pârâții nu au confirmat adevărul afirmațiilor lor potrivit cărora reclamantul ar fi încercat să mituiască autoritățile pentru a obține autorizații de construcție. În al doilea rând, în ceea ce privește acuzația potrivit căreia reclamantul și-ar fi însușit nelegal bunuri destinate victimelor inundațiilor, Curtea a constatat că editorialul a reprodus conținutul unui zvon neverificat și l-a prezentat ca fiind un adevăr obiectiv.

În concluzie, Curtea a considerat că editorialul, prin prezentarea unor acuzații atât de grave care nu aveau nici o bază de fapt, a depășit limitele acceptabile de critică în contextul raportării cu privire la chestiuni de interes general. Motivele invocate de instanțele naționale pentru a proteja dreptul la libertatea de expresie al pârâților din procedura internă au fost insuficiente pentru a depăși dreptul reclamantului la respectarea reputației sale. Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

*Toader împotriva României*¹⁸

(12.03.2024, cererea nr. 22415/22)

încălcarea art. 8 (certificat de încadrare în grad de handicap; dreptul la asistent personal)

Cererea se referă la plângerea reclamantei potrivit căreia autoritățile naționale au evaluat în mod eronat gravitatea handicapului său, privând-o astfel de posibilitatea de a beneficia de un asistent personal, ceea ce, la rândul său, i-a redus drastic autonomia personală. Reclamanta este o văduvă pensionară în vârstă de 90 de ani și suferă de mai multe afecțiuni ortopedice (inclusiv fracturi periprotetice și gonartroză) care s-au dezvoltat în urma unei fracturi la picior și a implanturilor protetice ulterioare. Ea locuiește singură în

¹⁸ A se vedea și *supra*, *Diaconeasa împotriva României*.

casa sa și este asistată în activitățile sale zilnice de nora sa. Potrivit diferitelor rapoarte de anchetă medicală și socială, reclamanta este imobilizată la pat și are nevoie de ajutor pentru a mânca și pentru igiena personală. De asemenea, este pe deplin dependentă de sprijin pentru nevoile sale zilnice. În anul 2020, Comisia de Evaluare a Persoanelor Adulte cu Handicap a emis un certificat prin care a stabilit că situația medicală a reclamantei nu poate fi încadrată drept handicap conform criteriilor stabilite prin Ordinul ministrului muncii, familiei și egalității de șanse nr. 762/1992/2007. Reclamanta a solicitat în instanță anularea acestui certificat și eliberarea unui nou certificat care să ateste că suferă de un handicap grav care necesită un asistent personal. Curtea de apel, în recurs, a respins acțiunea pe motiv că, în pofida dependenței sale și a necesității de asistență personală pentru toate sarcinile sale zilnice, afecțiunea sa nu putea fi considerată un handicap în temeiul legislației românești relevante, întrucât nu era menționată în capitolul 7.I.1 din ordinul sus-menționat, care enumeră afecțiunile ortopedice care sunt considerate handicap. Reclamanta s-a plâns Curții, în temeiul art. 8 și 14 din Convenție, că instanțele naționale nu au efectuat o evaluare complexă a handicapului și a stării sale medicale.

Curtea a observat că atât comisia de evaluare, cât și curtea de apel și-au concentrat atenția asupra afecțiunilor ortopedice ale reclamantei, apărute după ce aceasta a suferit o fractură la picior, limitându-se să recunoască gradul ridicat de dependență și capacitatea limitată a acesteia de a efectua treburile zilnice. În cererile sale în fața autorităților, reclamanta a invocat argumente legate de situația sa mai largă, atât medicală, cât și socială, și a furnizat dovezi în sprijinul acțiunii sale în fața instanțelor interne. Deși, în opinia Curții, aceste argumente au fost specifice, relevante și importante, nici comisia de evaluare, atunci când a emis certificatul de încadrare în grad de handicap, nici curtea de apel, în hotărârea sa definitivă, nu le-au luat în considerare. Curtea nu a identificat niciun element în certificatul comisiei de evaluare sau în decizia curții de apel care să explice discrepanțele evidente dintre situația particulară a reclamantei, de lipsă de autonomie, și constatarea că situația sa medicală nu se încadra drept handicap în temeiul ordinului sus-menționat. În consecință, reclamanta a fost lăsată să se descurce singură, în timp ce autoritățile nu au oferit nicio altă modalitate practică alternativă pentru a-i asigura sprijinul constant de care avea nevoie. Ținând cont de miza pentru reclamantă, precum și de vulnerabilitatea sa generală, care necesita o protecție sporită din partea autorităților, și în pofida rolului său subsidiar și a marjei de apreciere a statului pârât, Curtea nu a fost convinsă că cele două autorități au realizat un echilibru corect între interesele publice și private concurente în joc, astfel cum prevede art. 8. În consecință, a existat o încălcare a acestui articol.

Simion și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 45802/16 și alte 21)

Rizescu și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 44636/16 și alte 2)

Petre și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 15932/17 și alte 10)

Marin și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 19360/17 și alte 2)

Rezmiveș și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 26421/16 și alte 6)

Foleanu și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 31273/16 și alte 17)

Tănase și alții împotriva României

(28.03.2024, cererea nr. 73821/16 și alte 10)

Topalescu și alții împotriva României

(28.03.2024, cererea nr. 17850/16 și alte 5)

Salomia și alții împotriva României

(28.03.2024, cererea nr. 19724/15 și alte 11)

Guțea și alții împotriva României

(28.03.2024, cererea nr. 35120/20 și alte 10)

Georgescu și Ciucur împotriva României

(28.03.2024, cererile nr. 58798/16 și 3506/17)

Dediu și Chilat împotriva României

(28.03.2024, cererile nr. 43087/16 și 77261/16)

încălcarea art. 3 (condiții de detenție)

Curtea a reținut condițiile precare de detenție ale reclamantilor, făcând trimitere la principiile stabilite în jurisprudența sa, în special la ***Rezmiveș și alții împotriva României***. Astfel, lipsa de spațiu într-o cameră de detenție reprezintă un factor de luat în considerare la stabilirea condițiilor de detenție ca fiind „degradante” din perspectiva art. 3 din Convenție și poate constitui o încălcare, atât considerat individual, cât și împreună cu alte deficiențe.

Tunea și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 19389/20 și alte 9)

Szatmari și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 59430/16 și alte 6)

Simion și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 55392/16 și alte 2)

Dudaș și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 22649/17 și alte 5)

Muntean împotriva României

(1.02.2024, cererea nr. 42119/16)

Lăcătuș și Lunčan împotriva României

(1.02.2024, cererile nr. 47094/16 și 29992/17)

Burcă și Dancă împotriva României

(1.02.2024, cererile nr. 62846/16 și 54289/17)

Tudor împotriva României

(15.02.2024, cererea nr. 73587/16)

Szemkovics și alții împotriva României

(15.02.2024, cererea nr. 17852/16 și alte 18)

Minescu împotriva României

(15.02.2024, cererea nr. 38545/16)

Crețu și alții împotriva României

(21.03.2024, cererea nr. 69238/17 și alte 3)

decizii de inadmisibilitate (art. 3; condiții de detenție)

Curtea a constatat că reclamantii și-au pierdut calitatea de victimă deoarece au beneficiat de măsurile compensatorii oferite prin Legea nr. 169/2017 de modificare și completare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor sau au depus cererile după împlinirea termenului de 6 luni prevăzut la art. 35 § 1 din Convenție.

Șerban împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 35169/20)

Viișoreanu împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 45721/20)

Torok și alții împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 59702/19 și alte 2)

Nechi împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 39785/17)

Neculăiță împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 4441/21)

Mototolea împotriva României

(18.01.2024, cererea nr. 58131/16)

Constantin și Mireșan împotriva României

(18.01.2024, cererile nr. 34673/16 și 50366/17)

Teodorescu împotriva României

(1.02.2024, cererea nr. 19150/19)

State și alții împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 44810/16 și alte 24)

Rostaș și alții împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 8804/21 și alte 10)

Pulpa împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 45278/16)

Gosav și alții împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 41253/16 și alte 4)

Ghergheșan și alții împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 58527/16 și alte 9)

Drăgan împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 5559/17)

Bîlea împotriva României
(1.02.2024, cererea nr. 40226/16)

Ștefan și Nicolae împotriva României
(15.02.2024, cererile nr. 55294/21 și 60481/21)

Vizireanu împotriva României
(15.02.2024, cererea nr. 59098/16)

Păun împotriva României
(15.02.2024, cererea nr. 39551/20)

Curt și alții împotriva României
(15.02.2024, cererea nr. 78344/16 și alte 8)

Bosînceanu împotriva României
(15.02.2024, cererea nr. 31542/17)

Zetocha și alții împotriva României
(7.03.2024, cererea nr. 22999/21 și alte 4)

Leontiu împotriva României
(7.03.2024, cererea nr. 26125/19)

Ivașcu și alții împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 19740/21 și alte 4)

Grăjdan și Alexandru împotriva României
(21.03.2024, cererile nr. 64443/16 și 10967/17)

Dogar și alții împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 28349/18 și alte 8)

Danielescu împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 19699/20)

Ciriblan și alții împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 53415/16 și alte 15)

Chetreanu și alții împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 21702/20 și alte 2)

Bucias împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 18207/22)

Anton și alții împotriva României
(21.03.2024, cererea nr. 42974/17 și alte 2)

decizii de scoatere de pe rol

Costin Leonard Fălcută
Revizor jurist
Compartimentul Coordonare Traduceri
Institutul European din România